

Istidens og menneskenes spor på Klintebakken

I 1920 kom en ung lærer fra Vestsjælland til Aakirkeby Realskole, og han kom om nogen til at præge børn og unge fra by og omegn i næsten to generationer.

Han hed Thorvald Sørensen, i daglig tale blot kaldet "Th.", og alle, der i skolen har haft ham i faget "naturhistorie" vil ved et fornyet besøg på Klintebakken nikke genkendende til følgende udtalelse:

"I står her på en klipperække, der oprindelig var Skandinaviens forbjerg mod syd. Alt nedenfor er gammel havbund".

Stedet var et yndet ekskursionsmål for "Th.", og alle klassetrin blev til årsprøven overhørt i forhold, der havde relation til det stykke natur: en blomst eller to, et dyr eller en sten.

Rundklipper

De opragende klippepartier på Klintebakken blev under Istidens fremrykkende ismasser udformet som rundklipper med afslebne, afrundede og isskurede flader mod den side, hvorfra isen kom, mens læsiden har mere ujævne brudflader.

De fremstående rundklipper ligger i det åbne landskab hen i en tilstand, der minder om nogle får, der skutter sig i vegetationen imod vind og vejr.

Sådanne fårelignende klipper benævnes efter det franske udtryk for samme: "Roches moutonnés".

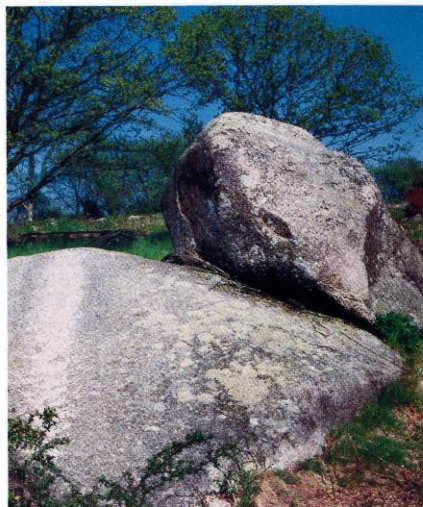
Skurestriber

Kig godt efter på klippernes isskurede flader. Nogle steder kan man ane nogle striber, og benytter man et kompas, viser det sig, at de er orienteret Ø-V, altså den retning, isen bevægede sig for flere tusinde år siden.

Vandreblokke

Ved isens bortsmeltning blev det medbragte morænemateriale tabt tilfældigt. De større klippeblokke blev liggende, hvor de blev lagt, medens mindre sten, grus, sand og ler blev skyllet bort. Således også på Klintebakken hvor især de to store blokke "Hanan" og

"Kyllingehønen" rager op i landskabet. De blev begge fredet ved en deklaration i 1918. Om Kyllingehønen fortælles i et vandre-sagn, at *".. da Bornholm i den skånske biskop Egins dage blev kristnet, boede der en trold på Højlyngen i Aaker Sogn. Trolden rejste med bispen til Skåne for at spille ham et puds, men da trolden fik at vide, at Aa Kirke blev bygget, slyngede han i vrede en stor sten over havet efter kirken. Den fløj lige over kirken og landede her på Klintebakken, hvor den lige siden har ligget på sine tre stenæg..."*

"Hanan"

Stenbrud

Kigger man på et kort over bornholmske stenbrud, viser det sig, at de alle er anlagt på steder, hvor granitten skyder frem i landskabet: Hammeren, Ringebakkerne, Klippeløkken, Lehns Klint, Klint ved Lobbæk og altså også her ved klinten syd for Aakirkeby. Men indgrebet har været begrænset, dog finder man spredt rundt i det højtliggende landskab flere spor efter stenhuggerens arbejder.

Moderne helleristninger

Bronzealderfolket dyrkede deres guder ved at riste (mejsle) tegn og billeder i klipperne. Endnu er der ikke fundet ristninger på Klintebakken. Til gengæld kan man finde navnetrækket efter den svenske stenhugger: "Hjalmar Bolmgren 1901" på en klippe tæt

Hjalmar Bolmgren, 1901

Højlyngen

Højlyngen, eller Den Store Lyng, er et karakteristisk bornholmsk landskabsэлемент (side 34).

Efter at bornholmerne i Middelalderen havde fældet store dele af øens oprindelige naturskov og lukket store mængder af kreaturer ud i de centrale dele af øen, var skoven ikke mere i stand til at brede sig.

Det var den nøjsomme plante, hedelyng, der tog over.

Højlyngen dækkede sidst i 1700-tallet ca. en fjerdedel af øen, omfattende de højere beliggende, centrale og mest udpinte jorder midt inde på øen.

Højlyngen er i dag tilplantet eller opdyrket, men navnet lever videre. Kun mindre pletter af lyng og gammel ukultiveret lyngskov, de såkaldte Krak, står i dag tilbage på steder, hvor klippen ligger bar eller blot er dækket af et yderst tyndt jordlag, som her på Klintebakken.

Men Højlyngen eksisterede i en tid, hvor der var knaphed på gødningsstoffer. Jorden blev

Relief af Enok Mogensen

på stien sammen med en ristning af en soldat. Hans kollega, Enok Mogensen, har udhugget et relief af sig selv lidt SV herfor med en fantastisk flot udsigt mod syd.

udpint, og hedelyngen havde et fortrin frem for andre gødningskrævende planter.

I dag er situationen en anden, og med den tiltagende påvirkning gennem luftbåren gødning til de tidligere højlyngsområder vil andre planter, især græsser, tage over og hedelyng forsvinde i et tæt græsdekke.

Landskabsplejen på Klintebakken søger at fremme vilkårene for den tilbageværende hedelyng.

Hedelyng på Klintebakken